СПРЭЧКІ ПА ДАКЛАДУ ТАВАРЫША А. М. КАСЫГІНА АБ ДЫРЭКТЫВАХ ПА ПЯЦІГАДОВАМУ ПЛАНУ РАЗВІЦЦЯ НАРОДНАЙ ГАСПАДАРКІ СССР НА 1966—1970 ГАДЫ

Прамова таварыша Ц. Я. КІСЯЛЁВА

(Старшыня Савета Міністраў Беларускай ССР)

Таварышы! Кожны з'езд КПСС знамянуе сабой важную гістарычную вяху ў жыцці партыі і савецкага народа. Няма сумнення, што і гэты XXIII з'езд ленінскай партыі зойме выдатнае месца ў барацьбе нашага народа за далейшае ўмацаванне эканамічнай магутнасці сацыялістычнай дзяржавы, за стварэнне матэрыяльна-тэхнічнай базы камунізма.

З пачуццём законнай гордасці, з выключнай аднадушнасцю прынялі мы пастанову па справаздачнаму дакладу Першага сакратара ЦК КПСС таварыша Брэжнева аб рабоце Цэнтральнага Камітэта. Цяпер мы абмяркоўваем і безумоўна таксама аднадушна адобрым Дырэктывы XXIII з'езда па новаму пяцігадоваму плану развіцця народнай гаспадаркі СССР на 1966—1970 гады.

У дакладах таварышаў Брэжнева і Касыгіна падведзены вынікі велізарнай і плённай дзейнасці партыі па ажыццяўленню праграмы камуністычнага будаўніцтва, выкладзены важныя палажэнні і вывады па карэнных праблемах унутранай і знешняй палітыкі партыі і Савецкай дзяржавы. На аснове глыбокага навуковага аналізу і дасягнутага ўзроўню развіцця савецкай эканомікі выразна сфармуляваны нашы задачы, вызначаны шляхі і сродкі іх ажыццяўлення.

Многае зроблена нашай партыяй за справаздачны перыяд. Дасягнуты значныя поспехі ва ўсіх сферах матэрыяльнай вытворчасці, у развіцці навукі, у далейшым уздыме культурнага і жыццёвага ўзроўню народа, ва ўмацаванні абароннай магутнасці краіны.

Гэтыя поспехі — яркае сведчанне трыумфу генеральнай лініі Камуністычнай партыі, выражанай у яе Праграме, у рашэннях кастрычніцкага (1964 г.) і наступных Пленумаў ЦК КПСС, якія ў поўнай меры аднавілі ленінскія прынцыпы партыйнага і дзяржаўнага кіраўніцтва.

Уся наша партыя, усе савецкія людзі выказваюць аднадушнае адабрэнне дзейнасці Цэнтральнага Камітэта, унутранай і знешняй палітыкі, якую ён праводзіць. **(Апладысменты).**

Духам рашэнняў апошніх Пленумаў ЦК прасякнуты Дырэктывы XXIII з'езда партыі па новаму пяцігадоваму плану. Заданні, якія ў іх намячаюцца, базіруюцца на навукова абгрунтаваных патрэбнасцях савецкага грамадства, на дасягнутым узроўні развіцця прадукцыйных сіл. Яны прадугледжваюць высокія тэмпы развіцця эканомікі, неабходныя прапорцыі яе розных галін, павышэнне эфектыўнасці вытворчасці, паскоранае ўкараненне ў практыку сучасных дасягненняў навукі і тэхнікі. Кожнае палажэнне, кожная лічба Дырэктыў адлюстроўвае клопаты партыі аб савецкім чалавеку. Вось чаму праект Дырэктыў сустрэт нашым народам з велізарнай цікавасцю і адабрэннем. З вялікім уздымам, па-дзелавому праходзіла яго абмеркаванне ў партыйных арганізацыях і на сходах працоўных Беларусі.

У сваіх выступленнях і шматлікіх пісьмах камуністы і беспартыйныя, адабраючы намячаемыя партыяй планы, уносілі канкрэтныя прапановы па паляпшэнню становішча спраў у прамысловасці і ў сельскай гаспадарцы, указвалі на рэзервы і крытыкавалі недахопы. Гэтыя заўвагі намі старанна вывучаюцца і будуць улічаны ў практычнай дзейнасці партыйных, савецкіх і гаспадарчых органаў. Абмеркаванне праекта Дырэктыў вылілася ў яркую дэманстрацыю цеснай згуртаванасці, беззапаветнай любві і адданасці беларускага народа сваёй роднай Камуністычнай партыі і яе ленінскаму Цэнтральнаму Камітэту. **(Апладысменты).**

За гады пяцігоддзя наша вялікая Радзіма — усе брацкія рэспублікі, у тым ліку і Беларусь, зробяць буйны крок наперад у сваім развіцці. У гэтым зноў наглядна і пераканаўча праяўляецца вялікая сіла ленінскай нацыянальнай палітыкі партыі, якая спалучае інтарэсы хуткага развіцця прадукцыйных сіл Савецкай краіны ў цэлым як адзінай саюзнай дзяржавы з росквітам эканомікі і культуры кожнай рэспублікі.

Гады мінулай сямігодкі для эканомікі Беларусі былі характэрныя перш за ўсё высокімі тэмпамі развіцця. Асноўныя прамыслова-вытворчыя фонды павялічыліся ў 2,7 раза. Гэта азначае, што за сем гадоў нанава створана сродкаў вытворчасці прамысловасці значна больш, чым за ўсе папярэднія гады. Сямігадовы план па агульнаму аб'ёму прамысловай вытворчасці завершан на 8 месяцаў раней тэрміну. За кошт павышэння прадукцыйнасці працы атрымана больш палавіны прыросту ўсёй прамысловай прадукцыі.

...ралактаму. Рэспубліка будзе выраблядь каля 40 працэнтаў калійных угнаенняў і прыкладна 12 працэнтаў хімічных валокнаў, якія выпускаюцца ў краіне. Будзе створана нафтаздабываючая прамысловасць.

Пры абмеркаванні праекта Дырэктыў многія рабочыя, інжынерна-тэхнічныя работнікі, вучоныя ўнеслі прапановы аб комплексным выкарыстанні прадукцыі хімічных прадпрыемстваў з улікам ужо наяўных у рэспубліцы аднародных галін, а таксама аб стварэнні на базе будуемых прадпрыемстваў новых вытворчасцей па перапрацоўцы сыравіны ў гатовую прадукцыю. На Гродзенскім азотнатукавым заводзе, напрыклад, ствараецца вытворчасць капралактаму — сыравіны для выпрацоўкі капрону. У рэспубліцы ёсць прадпрыемствы прыборабудаўнічай, радыёэлектроннай, электратэхнічнай і іншых галін прамысловасці, у прадукцыі якіх капрон павінен знайсці самае рознабаковае ўжыванне. Як відаць, было б мэтазгодна перапрацоўваць частку капралактаму на месцы.

Выказваліся абгрунтаваныя прапановы аб выкарыстанні ў рэспубліцы часткі прадукцыі будуемых Магілёўскага камбіната сінтэтычнага валакна і Полацкага хімічнага камбіната для вытворчасці верхняга трыкатажу, касцюмных штапельных тканін і іншых вырабаў. Гэта дало б магчымасць паўней заняць у вытворчасці працоўныя рэсурсы, асабліва ў невялікіх і сярэдніх гарадах.

У новай пяцігодцы ў Беларусі ў яшчэ больш значных маштабах будзе ісці капітальнае будаўніцтва. Аб'ём будаўніча-мантажных работ за кошт дзяржаўных укладанняў павялічыцца ў 1,7 раза. Прадугледжваецца далейшае павышэнне эфектыўнасці капіталаўкладанняў. Намі прымаюцца меры па далейшай індустрыялізацыі будаўніцтва, своечасоваму ўводу ў дзеянне будуемых аб'ектаў, па скарачэнню незавершанага будаўніцтва.

Вырашэнне гэтых задач у многім залежыць ад росту тэмпаў і аб'ёмаў вытворчасці будаўнічых матэрыялаў, умацавання матэрыяльна-тэхнічнай базы будаўнічых арганізацый. У рэспубліцы ўжо цяпер адчуваецца недахват некаторых відаў будаўнічых матэрыялаў, у прыватнасці, сценавых, вытворчасць якіх у свой час была беспадстаўна скарочана.

Цяпер намі прымаюцца меры па павелічэнню вытворчасці мясцовых будаўнічых матэрыялаў. Дзяржплану СССР і Міністэрству прамысловасці будаўнічых матэрыялаў СССР пры распрацоўцы пяцігадовага плана трэба прадугледзець апераджальныя тэмпы развіцця гэтай важнейшай галіны. Пры абмеркаванні праекта Дырэктыў многія з выступаўшых праяўлялі заклапочанасць тым, што яшчэ няма дакладнай увязкі планаў капітальнага будаўніцтва з матэрыяльна-тэхнічным забеспячэннем, фінансаваннем, своечасовай выдачай праектна-каштарыснай дакументацыі. Зразумела, гэта пытанні вялікай важнасці і яны патрабуюць неадкладнага вырашэння.

Многае трэба будзе зрабіць у новым пяцігоддзі па рэзкаму ўздыму сельскай гаспадаркі Беларусі. Хоць за мінулае сямігоддзе аб'ём валавой прадукцыі сельскай гаспадаркі ўзрос на 35 працэнтаў, у тым ліку ў калгасах і саўгасах — у 1,7 раза рэспубліка ў сувязі з радам прычын усё ж не забяспечыла тэмпы развіцця сельскагаспадарчай вытворчасці, якія намячаліся кантрольнымі лічбамі. Але трэба адзначыць, што практычнае ажыццяўленне мер, распрацаваных сакавіцкім (1965 г.) Пленумам ЦК КПСС, ужо ў 1965 г. дало магчымасць значна перавысіць узровень вытворчасці і нарыхтовак сельскагаспадарчай прадукцыі мінулых гадоў.

У гэтым пяцігоддзі ў развіццё сельскай гаспадаркі рэспублікі ўкладваецца 1.275 мільёнаў рублёў, што перавышае ўкладанні за ўсе 20 пасляваенных гадоў.

Велізарныя сродкі для развіцця сваёй гаспадаркі выдзяляюць калгасы. Пастаўляецца вялікая колькасць рознай тэхнікі, угнаенняў. Наша задача заключаецца ў тым, каб на аснове далейшай спецыялізацыі калгасна-саўгаснай вытворчасці на малочна-мясной жывёлагадоўлі, свінагадоўлі, птушкагадоўлі, вытворчасці бульбы, льну-даўгунцу разумна выкарыстаць велізарную дапамогу дзяржавы і даць краіне як мага больш высакаякасных прадуктаў сельскай гаспадаркі, значна знізіць іх сабекошт.

Калгасы і саўгасы рэспублікі, як і гаспадаркі ўсёй нечарназёмнай зоны краіны, абавязаны значна павялічыць вытворчасць збожжа.

Як вядома, у сельскай гаспадарцы

...камунальнага машынабудавання СССР трэба было б разгледзець пытанне аб павелічэнні выпуску спецыяльных высокапрадукцыйных землярыйных механізмаў няспыннага дзеяння, вібракарчавальнікаў і іншых машын для пракладкі асушальных каналаў і догляду іх. Дзяржплану СССР неабходна прадугледзець пашырэнне вытворчасці ганчарных трубак для забеспячэння ўсяго аб'ёму дрэнажных работ. На прадпрыемствах Міністэрства хімічнай прамысловасці СССР для гэтых мэт трэба арганізаваць у значных памерах вытворчасць пластмасавых труб.

Партыя ставіць у якасці важнейшай канкрэтнай задачы — у межах гэтай пяцігодкі істотна палепшыць матэрыяльны дабрабыт насельніцтва, яшчэ больш узняць узровень яго культуры.

Мы ведаем, як многа зрабілі ў гэтых адносінах партыя і Савецкі ўрад. Няспынны рост эканомікі, нацыянальнага даходу і грамадскіх фондаў спажывання з кожным годам вядуць да павышэння ўзроўню жыцця савецкіх людзей, іх рэальных даходаў, павелічэння тавараабароту. За мінулыя сем гадоў у рэспубліцы сярэднямесячная заработная плата рабочых і служачых павялічылася на 27 працэнтаў, аплата працы калгаснікаў вырасла больш чым у два разы. У гарадах і рабочых пасёлках пабудавана 15,7 мільёна квадратных метраў жылля, апрача таго, 145 тысяч дамоў пабудавалі калгасы, калгаснікі і сельская інтэлігенцыя.

У новай пяцігодцы нацыянальны даход Беларускай ССР вырасце на 60 працэнтаў, рэальныя даходы ў разліку на душу насельніцтва павялічацца ў 1,3 раза, агульны тавараабарот павялічыцца на 42 працэнты. Па-ранейшаму ў вялікіх маштабах будзе ажыццяўляцца жыллёвае будаўніцтва. У гарадах, рабочых пасёлках і ў саўгасах за кошт дзяржавы, жыллёвай кааперацыі і насельніцтва будзе пабудавана 12 мільёнаў квадратных метраў жылля — больш, чым у папярэднім пяцігоддзі. І нягледзячы на гэта, патрэбнасці насельніцтва ў жыллі задавальняюцца не поўнасцю. Трэба будзе ажыццявіць вялікую праграму жыллёвага, культурна-бытавога і вытворчага будаўніцтва ў калгасах.

З улікам будучага вялікага аб'ёму будаўніцтва ў вёсцы ў рэспубліцы створана Міністэрства сельскага будаўніцтва. Думаецца, што і ў краіне ў цэлым павінен быць орган, які б штодзённа займаўся гэтымі пытаннямі. **(Апладысменты).**

Далейшае развіццё атрымліваюць народная асвета, ахова здароўя, культура і навука. Цяпер у народнай гаспадарцы БССР занята каля 400 тысяч спецыялістаў з вышэйшай і сярэдняй адукацыяй, або ў два з лішнім раза больш, чым іх было ва ўсёй царскай Расіі. За гэтыя 5 гадоў падрыхтоўцы кадраў усіх спецыяльнасцей будзе ўдзяляцца яшчэ большая ўвага.

Таварышы! Поспехі нашай краіны ў развіцці эканомікі і культуры радуюць усіх савецкіх людзей. Яны заваяваны ўпартай працай рабочых, калгаснікаў і інтэлігенцыі пад кіраўніцтвам Камуністычнай партыі. Яшчэ больш выдатныя перспектывы адкрываюцца перад намі ў новай пяцігодцы. Яны натхняюць кожнага савецкага чалавека на самаадданую працу.

Але партыя вучыць цвяроза ацэньваць поспехі, не супакойвацца на дасягнутым. Мы ведаем, што ў прамысловасці, будаўніцтве, у сельскай гаспадарцы рэспублікі выкарыстоўваюцца далёка не ўсе наяўныя рэзервы і магчымасці.

Камуністычная партыя Беларусі на з'ездзе, які нядаўна адбыўся, намеціла канкрэтныя меры па ліквідацыі наяўных недахопаў, па выкананню планаў развіцця народнай гаспадаркі. Вырашэнне будучых велізарных задач прад'яўляе больш высокія патрабаванні да ўзроўню работы партыйных, савецкіх, гаспадарчых органаў, узмацняе іх адказнасць за паспяховае выкананне планаў, за ўмацаванне партыйнай і дзяржаўнай дысцыпліны ва ўсіх звеннях кіравання, за павышэнне працоўнай дысцыпліны на прадпрыемствах, будоўлях, ва ўстановах, у калгасах і саўгасах. У адпаведнасці з рашэннямі вераснёўскага (1965 г.) Пленума ЦК КПСС нам трэба будзе многае зрабіць па паляпшэнню планавання і ўзмацненню эканамічнага стымулявання вытворчасці, па пераводу прадпрыемстваў на новыя ўмовы работы.

У Беларусі, як і ва ўсёй краіне, разгарнулася ўсенароднае сацыялістычнае спаборніцтва за паспяховае выкананне дзяржаўнага плана 1966 г., першага года пяцігодкі, у гонар маючых адбыцца знамянальных падзей — 50-годдзя Вялі-

З поўным тэкстам дакумента можна азнаёміцца ў бібліятэцы